

ಅಧ್ಯಾಯ

೧೪

ವಿಶೇಷ ವೈದ್ಯಕೀಯ ನೆರವು ಬೇಕಾಗುವ

ಕೆಲವೊಂದು ಭೀಕರ ರೋಗಗಳು

ಈ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿರುವ ಕೆಲವು ರೋಗಗಳು ವೈದ್ಯಕೀಯ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಇಲ್ಲದೇ ಗುಣಪಡಿಸಲು ಅಸಾಧ್ಯವಾದಂಥ ರೋಗಗಳು. ಇವಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದಂಥ ಔಷಧಗಳು ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಮನೆಮದ್ದು ಇವನ್ನು ಗುಣಪಡಿಸಲಾರವು. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಡುವ ಉಪಚಾರಗಳು ಇವಕ್ಕೆ ಸಾಕಾಗಲಾರವು. ಇಂಥ ರೋಗಗಳಲ್ಲೊಂದು ಯಾವುದೇ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ತಗುಲಿತೆಂದರೆ ಆತ ಎಷ್ಟು ಬೇಗ ವೈದ್ಯಕೀಯ ನೆರವು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೋ, ಆತನ ಗುಣವಾಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಅಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚು.

ಮುನ್ನೆಚ್ಚರಿಕೆ:

ಇಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿರುವ ರೋಗಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ತೀವ್ರತೆಯ ಘಟ್ಟ ತಲುಪಿದ್ದು, ಕೂಡಲೆ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯ ಅಗತ್ಯ ಇರಬಹುದು. ಅಂಥ ರೋಗ ತೀವ್ರತೆಯ ಚಿಹ್ನೆಗಳಿಗಾಗಿ ಋಷಿ ನೇ ಪುಟ ನೋಡಿ.

ಕ್ಷಯ (ಟಿಬಿ)

ಕ್ಷಯ ರೋಗವು ಸುಲಭವಾಗಿ ಹರಡುವ ಮತ್ತು ಬಹಳ ದಿನ ಉಳಿಯುವ, ಯಾರಿಗಾದರೂ ಬರಬಹುದಾದ ರೋಗ. ಇದು ಅತಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅಶಕ್ತರಾಗಿರುವವರಿಗೆ, ಅಪೌಷ್ಟಿಕತೆ ಇರುವವರಿಗೆ, ಕ್ಷಯ ರೋಗಿಯ ಜೊತೆ ಬಾಳುತ್ತಿರುವವರಿಗೆ ತಗುಲುತ್ತದೆ.

ಕ್ಷಯ ಗುಣಪಡಿಸಬಹುದಾದ ಕಾಯಿಲೆ. ಆದರೂ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಅನವಶ್ಯಕವಾಗಿ ಈ ಕಾಯಿಲೆಯಿಂದ ಲಕ್ಷಾಂತರ ಜನರು ಸಾಯುತ್ತಾರೆ. ಕ್ಷಯ ರೋಗವನ್ನು ಗುಣಪಡಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮತ್ತು ಹರಡದಂತೆ ತಡೆಯಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಅದನ್ನು ಆರಂಭದಲ್ಲೇ ಚಿಕಿತ್ಸೆಗೊಳಪಡಿಸಬೇಕು. ಕಾರಣ ಕ್ಷಯದ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ನೀವು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದು ಸುತ್ತ ಮುತ್ತ ಯಾರಾದರೂ ಆ ಲಕ್ಷಣದವರು ಇದ್ದಾರೆಯೇ ಎಂದು ಯಾವಾಗಲೂ ಗಮನಿಸುತ್ತಿರಬೇಕು.

ಕ್ಷಯದ ಮುಖ್ಯ ಲಕ್ಷಣಗಳು:

- ಸತತವಾಗಿ ಬಡಕಲಾಗುತ್ತ, ಅಶಕ್ತವಾಗುತ್ತ ಹೋಗುವುದು.
- ಸತತ ಕೆಮ್ಮು, ಅದರಲ್ಲೂ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಎದ್ದಾಗ ಜಾಸ್ತಿ.
- ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ನಂತರ ಸ್ವಲ್ಪ ಜ್ವರ ಬಂದು ರಾತ್ರಿ ಇಳಿಯುವುದು.

ರೋಗ ತೀವ್ರವಾದಾಗ:

- ಕೆಮ್ಮುವುದು, ಕಫದಲ್ಲಿ ರಕ್ತ.
- ಕಳೆಗುಂದಿದ ಎಣ್ಣೆಣ್ಣೆ ಚರ್ಮ.
- ಧ್ವನಿ ಗಡಸು - ಹೊರಸಾಗುವುದು (ರೋಗ ಅತ್ಯಂತ ತೀವ್ರವಾದಾಗ).

ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಕ್ಷಯದ ಲಕ್ಷಣ:

ಕ್ಷಯ ಇರುವ ಮಕ್ಕಳು ಹೆಚ್ಚು ಕೆಮ್ಮುವುದಿಲ್ಲ. ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ನಂತರ ಜ್ವರ ಬರುವುದೂ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದರೂ ತೂಕ ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೆ ಆ ಮಗುವಿಗೆ ಕ್ಷಯ ಇರಬಹುದು. ಉಸಿರಾಟವೂ ಕಷ್ಟವಾಗಿರಬಹುದು. ಮಗು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದರೂ ಎರಡು ತಿಂಗಳವರೆಗೆ ಒಟ್ಟಾರೆ ತೂಕ ಹೆಚ್ಚುವ ಲಕ್ಷಣವೇ ಇಲ್ಲವೆಂದರೆ ಕ್ಷಯ ಇರಬಹುದೆಂದು ಯೋಚಿಸಬಹುದು. **ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಕ್ಷಯ ಬಲು ಬೇಗ ಕೊಲ್ಲುವ ಕಾಯಿಲೆ.**

ಕ್ಷಯ ಪುಷ್ಟಿಸದ ಕಾಯಿಲೆಯಾದರೂ ಅದು ದೇಹದ ಯಾವುದೇ ಭಾಗಕ್ಕೂ ಅಪಾಯ ಮಾಡಬಹುದು. ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಇದು ಮಿದುಳಿನ ಪೊರೆಗೆ ಸೋಂಕು (ಮೆನಿಂಜೈಟಿಸ್) ತಗುಲುವಂತೆ ಮಾಡಬಹುದು. (೨೩೬ ನೇ ಪುಟ ನೋಡಿ).

ನಿಮಗೆ ಕ್ಷಯ ಆಗಿದೆ ಎನಿಸಿದರೆ:

ಮೊದಲು ವೈದ್ಯಕೀಯ ನೆರವು ಕೋರಿ. ಚರ್ಮದ ಪರೀಕ್ಷೆ, ಎಕ್ಸರೇ, ಕಫದ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಿಸಿ ಕ್ಷಯ ಇದೆಯೇ ಇಲ್ಲವೇ ಎಂದು ಹೇಳುವಂಥ ಆರೋಗ್ಯ ಕೇಂದ್ರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ. ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ಕ್ಷಯದ ಔಷಧ ಪುಕ್ಕಟೆ ಸಿಗುತ್ತದೆ. ನಿಮಗೆ ಕೆಳಗಿನ ಔಷಧಗಳಲ್ಲಿ ೨ ಅಥವಾ ೩ ನ್ನು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಕೊಡಬಹುದು.

- Streptomycin injection (ಸ್ಟ್ರೆಪ್ಟೋಮೈಸಿನ್ ಇಂಜೆಕ್ಷನ್) (೪೦೪ ನೇ ಪುಟ).
- Isoniazid (INH) tablets (ಐಸೋನಿಯಾಝಿಡ್, ಐ. ಎನ್. ಎಚ್ ಮಾತ್ರೆಗಳು) (೪೦೨ ನೇ ಪುಟ).
- Rifampicin tablets (ರಿಫಾಂಪಿಸಿನ್ ಮಾತ್ರೆಗಳು) (೪೦೩ ನೇ ಪುಟ).
- Ethambutal tablets (ಈಥಾಂಬುಟಾಲ ಮಾತ್ರೆಗಳು) (೪೦೪ ನೇ ಪುಟ).
- Pyrazinamide tablets (ಪೈರಿಜಿನಾಮೈಡ್ ಮಾತ್ರೆಗಳು) (೪೦೩ ನೇ ಪುಟ).
- Thiacetazone tablets (ಥಿಯಾಸಿಟಾಸೋನ್ ಮಾತ್ರೆಗಳು) (೪೦೫ ನೇ ಪುಟ).

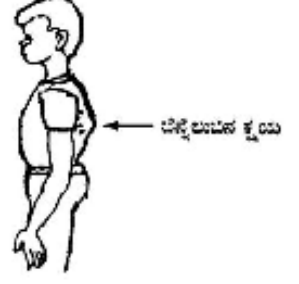
ಈ ಔಷಧಗಳನ್ನು ವೈದ್ಯಕೀಯ ಸಲಹೆ ಪ್ರಕಾರ ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಅವಶ್ಯಕ. 3 ಅಥವಾ 4 ಔಷಧಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟಿಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. (೪೦೨ ನೇ ಪುಟದಲ್ಲಿ ಮುನ್ನೆಚ್ಚರಿಕೆ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದೆ.)

ಕ್ಷಯ ರೋಗದ ರೋಗಾಣುಗಳು ಸುಲಭವಾಗಿ ಸಾಯುವುದಿಲ್ಲ. ಬಹಳ ಕಾಲದವರೆಗೆ ಸತತವಾಗಿ ತಪ್ಪದೇ ಔಷಧ ಸೇವಿಸಿದರೆ ಮಾತ್ರ ಇವನ್ನು ಕೊಲ್ಲಬಹುದು.

ನಿಮಗೆ ಗುಣ ಆದಂತೆನ್ನಿಸಿದಾಕ್ಷಣ ಔಷಧ ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಡಿ. ನೀವು ಗುಣವಾಗಿದ್ದೀರಿ ಎಂದು ಆರೋಗ್ಯ ಕಾರ್ಯಕರ್ತೆ ಹೇಳುವವರೆಗೆ ಔಷಧವನ್ನು ಮುಂದುವರೆಸಿ. **ಕ್ಷಯವು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಗುಣವಾಗಲು ಒಂದೆರಡು ವರ್ಷ ಪೂರ್ತಿ ಬೇಕು.**

ಚೆನ್ನಾಗಿ ಊಟಮಾಡಿ. ಪೈರೀಟೀನ್ ಮತ್ತು ವಿಟಿಮಿನ್‌ಗಳಿರುವ ಆಹಾರ, ರಕ್ಷಣೆಯ ಆಹಾರ, ಶಕ್ತಿಯ ಆಹಾರಗಳನ್ನು ಜಾಸ್ತಿ ತಿನ್ನಿ. ವಿಶ್ರಾಂತಿಯೂ ಅತಿ ಮುಖ್ಯ. ಕಷ್ಟಕರವಾದ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚಿನ ದೈಹಿಕ ಶ್ರಮದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ನೀವು ಸಾಕಷ್ಟು ಗುಣಮುಖರಾಗಿದ್ದೀರಿ ಎನಿಸುವವರೆಗೆ ಮಾಡಬೇಡಿ. ಆನಂತರವೂ ಉಸಿರಾಡಲು ಕಷ್ಟ ಆಗುವಂಥ ತ್ರಾಸಿನ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳಬೇಡಿ. ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಮತ್ತು ನಿದ್ರೆ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯ.

ದೇಹದ ಯಾವುದೇ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಕ್ಷಯ ಆಕ್ರಮಿಸಿದರೂ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಒಂದೇ. ಪುಪ್ಪುಸದ ಕ್ಷಯಕ್ಕೆ ಕೊಡುವ ಔಷಧವನ್ನೇ ಬೇರೆ ಅಂಗದ ಕ್ಷಯಕ್ಕೂ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಚಿಕ್ಕಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಬೆನ್ನಿನ ಎಲುಬಿಗೆ ಕ್ಷಯ ತಗುಲಿದ್ದು ತೀವ್ರವಾಗಿದ್ದರೆ ಎಲುಬು ಪೂರ್ತಿ ನಿಷ್ಕ್ರಿಯವಾಗದಂತೆ ಸರ್ಜರಿ ಮಾಡಬೇಕಾಗಬಹುದು.

ಕ್ಷಯ ಸುಲಭವಾಗಿ ಹರಡುವ ರೋಗ. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗಾದರೂ ಕ್ಷಯವಿದ್ದರೆ ಉಳಿದ ಮಂದಿಗೆ, ಅದರಲ್ಲೂ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕ್ಷಯ ಹರಡುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಬಹಳ.

ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕ್ಷಯ ಇದ್ದವರು ಇದ್ದರೆ: (೧೭೩-೧೭೫ ನೇ ಪುಟ)

- ಮನೆಯವರಿಗೆಲ್ಲರಿಗೂ ಕ್ಷಯದ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಿಸಿ.
- ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕ್ಷಯದ ಪ್ರತಿಬಂಧಕ ಚುಚ್ಚುಮದ್ದು ಕೊಡಿಸಿ.
- ಮನೆಯವರೆಲ್ಲರೂ, ಅದರಲ್ಲೂ ಮಕ್ಕಳು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಪೌಷ್ಟಿಕ ಆಹಾರ ತಿನ್ನಬೇಕು.
- ಕ್ಷಯ ಇದ್ದವರು ಕೆಮ್ಮುವಾಗ ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಎಲ್ಲಿ ಬೇಕೆಂದಲ್ಲಿ ಉಗುಳಲೇ ಕೂಡದು. ಒಂದು ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಉಗುಳಿ, ಅದನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಟ್ಟು ರಾತ್ರಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಸುಟ್ಟುಹಾಕಬೇಕು.
- ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಗುವಿಗೆ ಕ್ಷಯದ ಯಾವುದೇ ಲಕ್ಷಣ ಕಂಡಿತೆಂದರೆ, ಮಗು ಎರಡು ವಾರಗಳವರೆಗೆ ಸತತ ಕೆಮ್ಮುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಒಮ್ಮೆಗೇ ತೂಕ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಲಾರಂಭಿಸಿತೆಂದರೆ ಉಸಿರಾಟಕ್ಕೆ ತೊಂದರೆ ಆಗುತ್ತಿದೆಯೆಂದರೆ ಕೂಡಲೇ ಕ್ಷಯದ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಿ.
- ಕೂಡಲೇ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಆರಂಭಿಸಿ. ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವವರು ಕ್ಷಯವನ್ನು ಹರಡುವುದಿಲ್ಲ.
- ಕ್ಷಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವವರು ಮನೆ ಮಂದಿಯಿಂದ ಬೇರೆ ಮಲಗುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿಲ್ಲ.

ಕ್ಷಯ ತಡೆಯುವಲ್ಲಿ ಆರಂಭದ ಹಂತದಿಂದಲೂ ಪೂರ್ಣಾವಧಿಯವರೆಗಿನ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಅತಿ ಮುಖ್ಯ.

ರೇಬೀಸ್ (ಹುಚ್ಚುನಾಯಿ ಕಡಿತ)

ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿದ ಯಾವುದೇ ಪ್ರಾಣಿ-ನಾಯಿ, ಬೆಕ್ಕು, ನರಿ, ತೋಳ - ಕಚ್ಚುವುದರಿಂದ ಈ ರೋಗವು ಹರಡುತ್ತದೆ.

ಚಿನ್ನಗಳು:

ಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿ:

- ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿ ವರ್ತಿಸತೊಡಗುತ್ತವೆ. ದುಃಖಿಯಾಗಿ, ತಾಳ್ಮೆಗೆಟ್ಟಂತೆ, ಕೂತಲ್ಲಿ ಕೂಡಲಾರದಂತೆ ಮಾಡಲಾರಂಭಿಸುತ್ತದೆ.
- ಬಾಯಲ್ಲಿ ಬುರುಗು, ತಿನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ, ಕುಡಿಯುವುದರಲ್ಲಿ ತೊಂದರೆ.
- ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಕಂಡವರ ಮೇಲೆರಗುವುದು. ಬಳಿ ಬಂದವರನ್ನು ಕಚ್ಚುವುದು. ಉಳಿದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮಂಕುಬಡಿದಂತೆ ನಿದ್ರೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು.
- ಹತ್ತು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರಾಣಿ ಸಾಯುತ್ತದೆ.

ಮಾನವರಲ್ಲಿ:

- ಕಚ್ಚಿದ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ನೋವು ಮತ್ತು ಕಟ್ಟಾಡಿಸಿದಂತಾಗುವುದು.
- ಗಂಟಲು ನೋವು, ಉಗುಳು ನುಂಗಲು ಕಷ್ಟವಾಗಬಹುದು. ಗಟ್ಟಿಯಾದ ಅಂಟಂಟಾದ ಬಹಳಷ್ಟು ಎಂಜಲು.
- ಶಾಂತವಾಗಿದ್ದಂತೆ ಧಿಡೀರ್ ಸಿಟ್ಟಿಗೆಳುವುದು.
- ಸಾವು ಹತ್ತಿರವಾದಂತೆ ಮೂರ್ಛೆ ತಪ್ಪುವುದು. ಅರ್ಥಾಂಗವಾಯು ಆಗಬಹುದು.

ಯಾರನ್ನಾದರೂ ಕಡಿದ ನಾಯಿಗೆ ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ಪ್ರಾಣಿಗೆ ರೇಬೀಸ್ ಇರುವ ಸಂಶಯ ಬಂದರೆ,

- ೧೦ ದಿನಗಳ ಕಾಲ ಆ ಪ್ರಾಣಿಯನ್ನು ಪಂಜರದೊಳಗೆ ಹಾಕಿಡಿ. ರೇಬೀಸ್ ಇದ್ದರೆ ಆ ಪ್ರಾಣಿ ರೋಗದ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಲಾರಂಭಿಸುತ್ತದೆ. ೧೦ ದಿನದಲ್ಲಿ ಸಾಯುತ್ತದೆ.
- ಕಚ್ಚಿದ ಜಾಗವನ್ನು ಸೋಪು, ನೀರು, ಹೈಡ್ರೋಜನ್ ಪೆರಾಕ್ಸೈಡ್ ಹಾಕಿ ತೊಳೆಯಿರಿ. ಸೋಪು, ಹೈಡ್ರೋಜನ್ ಪೆರಾಕ್ಸೈಡ್ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನೀರಿನಿಂದಲೇ ಸ್ವಚ್ಛವಾಗಿ ತೊಳೆಯಿರಿ. **ಇಷ್ಟನ್ನು ಮಾಡಲೇ ಬೇಕು. ಗಾಯವನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಇಡಬೇಡಿ.** ತೆರದೇ ಇರಲಿ.
- ಕಾರ್ಬೋಲಿಕ್ ಆಸಿಡ್‌ನ ಒಂದೆರಡು ಹನಿಯನ್ನು ಗಾಯದ ಮೇಲೆ ಹಾಕಿ ಒಂದು ನಿಮಿಷದ ನಂತರ ಅದರ ಮೇಲೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ಪಿರಿಟ್ ಹಾಕಿ. ಇವೆರಡೂ ಸಿಗದಿದ್ದರೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಐಯೋಡಿನ್ ಉಪಯೋಗಿಸಬಹುದು.
- ಧನುರ್ವಾಯುವಿನ ಪ್ರತಿಬಂಧಕ ಚುಚ್ಚುಮದ್ದನ್ನು ಹಾಕಿಲ್ಲವೆಂದರೆ ಹಾಕಿಸಿ.
- ಗಾಯಕ್ಕೆ ಸೋಂಕು ತಗುಲದಂತೆ ಪೆನಿಸಿಲಿನ್ (ನಂಥ ಜೀವಿರೋಧಕವನ್ನು) ಕೊಡಲೇ ಬೇಕು.
- ಪ್ರಾಣಿ ೧೦ ದಿನದೊಳಗೆ ಸತ್ತರೆ ಅಥವಾ ಅದನ್ನು ಯಾರಾದರೂ ಸಾಯಿಸಿದ್ದರೆ ಅಥವಾ ಅದನ್ನು ಹಿಡಿಯುವುದು ಅಸಾಧ್ಯವಾದರೆ - ಅದಕ್ಕೆ ರೇಬಿಸ್ ಇದೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ ಗೊತ್ತಾಗದಿದ್ದರೆ - ಕೂಡಲೇ ಕಚ್ಚಿಸಿಕೊಂಡವರನ್ನು ರೇಬಿಸ್ ಪ್ರತಿಬಂಧಕ ಚುಚ್ಚುಮದ್ದು ಹಾಕಿಸಲು ಒಯ್ಯಿರಿ.

ನಾಯಿ ಕಚ್ಚಿದ ೧೦ ದಿನಗಳ ನಂತರ ೨ ವರ್ಷದೊಳಗಾಗಿ (ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ೩ ರಿಂದ ೭ ವಾರಗಳಲ್ಲಿ) ರೇಬೀಸ್‌ನ ಚಿನ್ನೆಗಳು ಕಾಣಿಸಲಾರಂಭಿಸುತ್ತದೆ. ರೋಗ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಕಾಣುವ ಮೊದಲೇ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಶುರುಮಾಡಬೇಕು. ಲಕ್ಷಣ ಶುರುವಾದ ನಂತರ ಯಾವುದೇ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಇಲ್ಲ. **ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಸಾವೇ ಗತಿ.**

ರೋಗತಡೆ:

- ರೇಬಿಸ್ ಇರುವ ಪ್ರಾಣಿಯನ್ನು ಕೊಂದು ಹುಗಿಯಿರಿ. (ಸಂಶಯವಿದ್ದರೆ ೧೦ ದಿನ ಪಂಜರದೊಳಗೆ ಹಾಕಿಡಿ.)
- ಸಾಧ್ಯವಿದ್ದರೆ ಬೀದಿನಾಯಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮೂಲ ಮಾಡಿಸಿ.
- ಸಾಕು ನಾಯಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿಬಂಧಕ ಚುಚ್ಚುಮದ್ದು ಹಾಕಿಸಿ.

- ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿ ವರ್ತಿಸುವ ನಾಯಿ/ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಂದ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ದೂರವಿಡಿ.

ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿ ವರ್ತಿಸುವ/ ರೋಗ ಬಂದ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಬಲು ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಿ. ಅದು ಕಚ್ಚಿದಿದ್ದರೂ, ಅದರ ಎಂಜಲು ಯಾವುದೇ ಗಾಯದೊಳಗೆ ಹೋದರೂ ಅಪಾಯವಿದೆ.

ಧನುರ್ವಾಯು

ಪ್ರಾಣಿ ಅಥವಾ ಮನುಷ್ಯರ ಮಲದಲ್ಲಿರುವ ರೋಗಾಣುಗಳು ಗಾಯದ ಮೂಲಕ ದೇಹ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರೆ ಧನುರ್ವಾಯು ಆಗುತ್ತದೆ. ಹೊಲಸಾದ ಆಳವಾದ ಗಾಯಗಳು ಬಹಳ ಅಪಾಯಕಾರಿ.

ಧನುರ್ವಾಯು ಮಾಡಬಲ್ಲ ಗಾಯಗಳು:

ನಾಯಿ ಅಥವಾ ಹಂದಿ
ಕಚ್ಚಿದರೆ

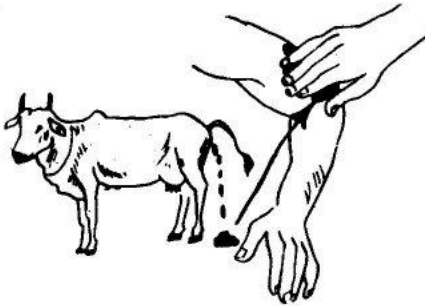

ಮುಳ್ಳು ತಂತಿಗಳಿಂದ
ಆದ ಗಾಯ

ಗಾಯ ಆದ ಅಥವಾ ಚುಚ್ಚಿದ
ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಸಗಣೆ ಮೆತ್ತಿದಾಗ

ಚೂರಿ ಅಥವಾ
ಬಂದೂಕಿನ ಗಾಯ

ಹೊಲಸು ಸೂಜಿಯಿಂದ
ಚುಚ್ಚಿದ್ದು

ಮುಳ್ಳು, ಮೊಳೆ ಗಾಜಿನ ಚೂರು,
ಚೂಪಾದ ವಸ್ತುಗಳಿಂದ ಗಾಯ

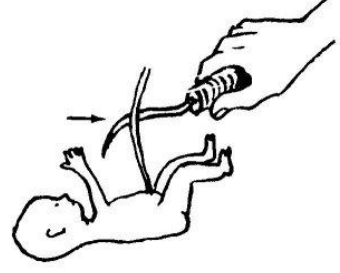

ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಧನುರ್ವಾಯು ಆಗಲು ಕಾರಣಗಳು:

ಮಗು ಹುಟ್ಟಿದಾಗ ಹುರಿಯನ್ನು ಹೊಲಸಾದ ಕತ್ತಿ ಅಥವಾ ಚೂರಿಯಿಂದ ಕತ್ತರಿಸುವುದರಿಂದ ಧನುರ್ವಾಯು ಆಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಬಹಳ.

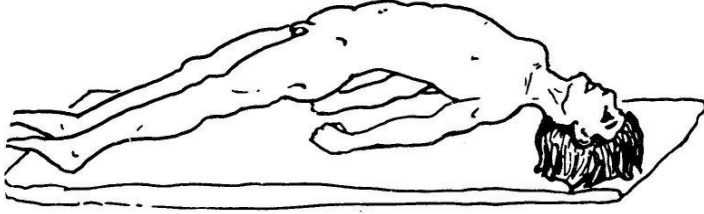
ಅದೇ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಗುವಿಗೆ ಹೊಕ್ಕುಳ ಬಳ್ಳಿಯಿಂದ ರೋಗಾಣುಗಳು ದೇಹ ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತವೆ. ಅತಿ ಸಾಧಾರಣವಾದ ಸ್ವಚ್ಛತಾ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದೆ ಬಿಟ್ಟರೆ ಈ ರೋಗದ ಸಂಭವ ಬಹಳ.

- ಹುರಿ ಕತ್ತರಿಸುವ ಕತ್ತರಿಯನ್ನು ಕುದಿಸಿ ರೋಗಾಣುಮುಕ್ತ ಮಾಡದಿರುವುದರಿಂದ.
- ಕತ್ತರಿಸಿ ಬಿಟ್ಟ ಜಾಗವನ್ನು ಬಿಗಿದುಕಟ್ಟಿ ಅಥವಾ ಒಣಗಲು ಬಿಡದಿರುವುದರಿಂದ.
- ಸಗಣೆ ಅಥವಾ ಬೂದಿಯಿಂದ ಆ ಜಾಗವನ್ನು ಮೆತ್ತಿಡುವುದರಿಂದ.

ಧನುರ್ವಾಯುವಿನ ಲಕ್ಷಣಗಳು:

- ಸೋಂಕು ತಗುಲಿದ ಗಾಯ. (ನೋಡಲಿಕ್ಕೆ ಗಾಯ ಕಾಣದೆಯೂ ಇರಬಹುದು)
- ನುಂಗಲು ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತಿರುವುದು.
- ಮೊದಲು ದವಡೆ, ಕ್ರಮೇಣ ಕುತ್ತಿಗೆಯ ಮಾಂಸಖಂಡ ಮತ್ತು ದೇಹದ ಇತರ ಭಾಗಗಳು ಸೆಟೆದುಕೊಳ್ಳುವವು.

- ಬಹಳ ನೋವುಭರಿತ ಚಡಪಡಿಕೆ. ದವಡೆ ಮತ್ತು ದೇಹದ ಇತರ ಭಾಗಗಳು ಧಿಡೀರನೆ ಬಿಗಿದು ಸೆಟೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು. ಆ ವಕ್ರಿಯನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಸರಿದಾಡಿಸಿದರೆ ಅಥವಾ ಮುಟ್ಟಿದರೂ ಧಿಡೀರನೇ ಸೆಳೆತ ಜೋರಾಗುತ್ತದೆ.
- ಧಿಡೀರ್ ಶಬ್ದ ಅಥವಾ ಬೆಳಕಿನಿಂದಲೂ ಹೀಗೆ ಆಗಬಹುದು.

ಶಿಶುವಿನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ೩ ರಿಂದ ೧೦ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಧನುರ್ವಾಯುವಿನ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರಂಭಿಸುತ್ತವೆ. ಮಗು ಸತತ ಆಳುತ್ತಿದ್ದು ಮೊಲೆ ಚೀಪಲು ಅಶಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಕರುಳುಬಳ್ಳಿ ಕತ್ತರಿಸಿದ ಜಾಗ ಹೊಲಸಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಸೋಂಕು ತಗುಲಿರುತ್ತದೆ. ಸಲ್ಪ ದಿನಗಳ ನಂತರ ಅಥವಾ ಕೆಲವೇ ತಾಸುಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ನಾಯುಹಿಡಿತ, ದವಡೆ ಬಿಗಿದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಶುರುವಾಗುತ್ತದೆ.

ಮೊದಲ ಲಕ್ಷಣ ಕಾಣುತ್ತಲೇ ಧನುರ್ವಾಯುವಿಗೆ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಆರಂಭಿಸಿ. ಶಿಶುವಿಗೆ ಧನುರ್ವಾಯು ಆಗಿರುವ ಸಂಶಯ ಬಂದರೆ, ಅಥವಾ ಮಗು ಮೊಲೆ ಚೀಪದೇ ಸತತ ಅಳತೊಡಗಿದರೆ ಕೆಳಗಿನ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಮಾಡಿಸಿ.

ಮೋಣಕಾಲು ಗಂಟಿನ ಪರೀಕ್ಷೆ:

ಕಾಲನ್ನು ಜೋಲಿಬಿಟ್ಟು ಮೋಣಕಾಲು
ಗಂಟಿನ ಕೆಳಗೆ ಕೈಬೆರಳಿನಿಂದ ಬಡಿಯಿರಿ.

ಕಾಲು ಸ್ವಲ್ಪವೇ ಜಿಗಿದರೆ
ಸರಿಯಾಗಿ ಇದೆಯೆಂದರ್ಥ

ಜೋರಾಗಿ ಜಿಗಿದರೆ
ಧನುರ್ವಾಯು ಆಗಿರುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇದೆ.

ಶಿಶುವಿನಲ್ಲಿ ಧನುರ್ವಾಯು ಇರುವ ಸಂಶಯ ಬಂದರೆ ಈ ಪರಿಣಾಮ ಬಹಳಮುಖ್ಯ.

ಧನುರ್ವಾಯುವಿನ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಕಂಡರೆ:

ಧನುರ್ವಾಯು ಸಾವು ತರುವ ರೋಗ. **ತಕ್ಷಣ ವೈದ್ಯಕೀಯ ನೆರವು ಕೋರಿ.** ನೆರವು ಬರುವುದು ಸ್ವಲ್ಪ ತಡವಿದ್ದರೆ ಹೀಗೆ ಮಾಡಿ.

ದೇಹದಲ್ಲಿ ಸೋಂಕು ತಗುಲಿರುವ ಯಾವುದೇ ಗಾಯ ಅಥವಾ ಹುಣ್ಣಿದೆಯೇ ನೋಡಿ. ಗಾಯದಲ್ಲಿ ಕೀವು ಆಗಿರಬಹುದು. ಕೀವು ತೆಗೆದು ಸೋಪು ಮತ್ತು ಕುದಿಸಿದ ನೀರಿನಿಂದ ಸ್ವಚ್ಛ ತೊಳೆಯಿರಿ. ಅದರಲ್ಲಿರುವ ಹೊಲಸು, ಮುಳ್ಳು, ಗಾಜಿನ ಚೂರು, ಕಲ್ಲು ಏನೇ ಇದ್ದರೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೀರು ಚಿಮ್ಮಿಸಿ ತೊಳೆಯಿರಿ. ಹೈಡ್ರೋಜನ್ ಪೆರಾಕ್ಸೈಡ್ ಇದ್ದರೆ ಅದರಿಂದಲೇ ತೊಳೆಯಿರಿ.

- ಪ್ಲೋಕೇನ್ ಪೆನಿಸಿಲಿನ್ ಇಂಜೆಕ್ಷನ್ ನ ೧೦ ಲಕ್ಷ ಯುನಿಟ್‌ನ್ನು ಕೂಡಲೆ ಚುಚ್ಚಿ. ಪ್ರತಿ ೧೨ ತಾಸಿಗೊಮ್ಮೆ ಚುಚ್ಚುತ್ತಿರಿ. ಶಿಶುವಿಗಾದರೆ ಕ್ರಿಸ್ಟಲೈನ್ ಪೆನಿಸಿಲಿನ್ ಒಳ್ಳೆಯದು. ಪೆನಿಸಿಲಿನ್ ಸಿಗದಿದ್ದರೆ ಬೇರೆ ಯಾವುದೇ ಜೀವಿರೋಧಕವನ್ನು ಉದಾ: ಟೆಟ್ರಾಸೈಕ್ಲಿನ್ ಉಪಯೋಗಿಸಬಹುದು.
- ೪೦,೦೦೦-೫೦,೦೦೦ ಯುನಿಟ್‌ನ ಟೆಟನಸ್ ಎಂಟಿಟಾಕ್ಸಿನ್ ಅಥವಾ ೫೦೦೦ ಯುನಿಟ್‌ನ ಹ್ಯೂಮನ್ ಇಮ್ಯುನೊ ಗ್ಲೋಬಿನ್ ಚುಚ್ಚಿ. ಎಲ್ಲಾ ಮುನ್ನೆಚ್ಚರಿಕೆ ಕ್ರಮಗಳನ್ನೂ ಅನುಸರಿಸಿ. (೯೬ ನೇ ಪುಟ) ಹ್ಯೂಮನ್ ಇಮ್ಯುನೊ ಗ್ಲೋಬಿನ್‌ಗೆ ಅಲರ್ಜಿ ಆಗುವುದು ಕಮ್ಮಿ. ಆದರೆ ಈ ಔಷಧ ಬಲು ದುಬಾರಿ. ಸಿಗುವುದೇ ದುರ್ಲಭ.
- ನುಂಗಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವವರೆಗೂ ಆತನಿಗೆ ಪದೇ ಪದೇ ಪೌಷ್ಟಿಕ ದ್ರವವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿರಿ.
- ಮೂರ್ಛೆಯನ್ನು ಹಿಡಿತದಲ್ಲಿರಿಸಲು ಫಿನೋಬಾರ್ಬಿಟಾಲ್ (ಪ್ರಮಾಣಕ್ಕಾಗಿ ೪೩೮ ನೇ ಪುಟ) ಅಥವಾ ಡೈಜಿಪಾಂ ಇಂಜೆಕ್ಷನ್ ಕೊಡಿ (ವೇಲಿಯಂ - ೪೩೯ ನೇ ಪುಟ).
- ಅವರನ್ನು ಸರಿಸಲು, ಹೆಚ್ಚು ಅಲುಗಾಡಿಸಲು, ಮೈಮುಟ್ಟಲು ಹೋಗಬೇಡಿ. ವಿಪರೀತ ಗಲಾಟೆ, ವಿಪರೀತ ಬೆಳಕು ಆಗದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಿ.
- ಅವಶ್ಯ ಬಿದ್ದರೆ ಮೂಗಿನಿಂದ ಸಿಂಬಳ ಮತ್ತು ಬಾಯಿಯಿಂದ ಕಫ ತೆಗೆಯಲು ಪಿಚಕಾರಿ ಇರುವ ರಬ್ಬರ್ ಟ್ಯೂಬನ್ನು ಬಳಸಿ. ಅಂದರೆ ಬಾಯಿ, ಶ್ವಾಸನಾಳ ಸ್ವಚ್ಛವಾಗಿರುತ್ತವೆ.

ಧನುರ್ವಾಯು ತಡೆಯುವುದು:

ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಹಾಕಿದರೂ ಕೂಡ ಧನುರ್ವಾಯು ಆದ ಅರ್ಧ ಮಂದಿ ಬದುಕುವುದು ಕಷ್ಟ. ಕಾರಣ ಧನುರ್ವಾಯುವಿನ ಚಿಕಿತ್ಸೆಗಿಂತ ಅದನ್ನು ತಡೆಯುವುದೇ ಸರಳ ಮತ್ತು ಮುಖ್ಯ.

- **ಚುಚ್ಚುಮದ್ದು:** ಧನುರ್ವಾಯುವಿನ ಚುಚ್ಚುಮದ್ದು ರೋಗದಿಂದ ನಿಶ್ಚಿತ ರಕ್ಷಣೆ ಕೊಡುವುದು. ಮಕ್ಕಳು, ದೊಡ್ಡವರಲ್ಲ ಧನುರ್ವಾಯುವಿಗೆ ಚುಚ್ಚುಮದ್ದು ಹಾಕಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಮನೆಯವರಿಗಲ್ಲ ಹತ್ತಿರದ ಆರೋಗ್ಯ ಕೇಂದ್ರದಿಂದ ಚುಚ್ಚುಮದ್ದು ಹಾಕಿಸಿ. (೧೮ನೇ ನೇ ಪುಟ) ಬಸಿರು ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಈ ಚುಚ್ಚುಮದ್ದು ಹಾಕುವುದರಿಂದ ಹುಟ್ಟುವ ಶಿಶುವಿಗೆ ರಕ್ಷಣೆ ಸಿಗುತ್ತದೆ.
- ಗಾಯ ಆಗಿದ್ದರೆ, ಆಳವಾದ ಹೊಲಸಾದ ಗಾಯವಾದರೆ ೧೦೦ ನೇ ಪುಟದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಅದನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಸ್ವಚ್ಛ ಮಾಡಿ.
- ಗಾಯ ಬಹಳ ದೊಡ್ಡದಿದ್ದು ಆಳವಾಗಿದ್ದರೆ ವೈದ್ಯಕೀಯ ನೆರವು ಕೋರಿ. ಧನುರ್ವಾಯುವಿನ ಚುಚ್ಚುಮದ್ದು ಹಾಕಿಸಿಲ್ಲವೆಂದರೆ ಪೆನಿಸಿಲಿನ್ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ.
- ಶಿಶುಗಳಲ್ಲಿ ಧನುರ್ವಾಯು ತಡೆಯಬೇಕೆಂದರೆ ಸ್ವಚ್ಛತೆ ಅತಿ ಮುಖ್ಯ. ಹೊಕ್ಕುಳ ಬಳ್ಳಿ ಕತ್ತರಿಸುವ ಸಾಧನ ರೋಗಾಣು ರಹಿತ ಆಗಿರಬೇಕು. (೩೨೩ ನೇ ಪುಟ) ಬಳ್ಳಿಯನ್ನು ಬುಡದ ಹತ್ತಿರ ಕತ್ತರಿಸಿ, ಸ್ವಚ್ಛವಾಗಿಟ್ಟು ಒಣಗಲು ಬಿಡಬೇಕು.

ಈ ಮಗುವಿನ ಹುರಿ ಕತ್ತರಿಸಿ
ಸ್ವಚ್ಛವಾಗಿಟ್ಟು ಒಣಗಲು
ಬಿಟ್ಟಿದ್ದರು.

ಆರೋಗ್ಯವಾಗಿ ಬೆಳೆಯಿತು.

ಹುರಿಕತ್ತರಿಸಿದ ನಂತರ ಹೊಕ್ಕುಳನ್ನು
ಸೆಗಣೆಯಿಂದ ಮುಚ್ಚಿದ್ದರು. ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ
ಕಟ್ಟಿ ಒದ್ದೆಯಾಗಿರಲು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದರು.

ಧನುರ್ವಾಯುವಿನಿಂದ ಸತ್ತಿತು.

ಮಿದುಳು ಜ್ವರ (ಮೆನಿಂಜೈಟಿಸ್)

ಮಿದುಳು ಜ್ವರ, ಮಿದುಳಿಗೆ ತಗುಲುವ ಒಂದು ತೀವ್ರತರ ಸೋಂಕು. ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಇದು ಜಾಸ್ತಿ. ಧಡಾರ, ಮಂಗನಬಾಯು, ನಾಯಿಕೆಮ್ಮು, ಅಥವಾ ಕಿವಿಯ ಸೋಂಕಿನಂಥದ್ದೇ ಶುರುವಾಗಿ ನಂತರ ಅದು ಮಿದುಳು ಜ್ವರಕ್ಕೆ ತಿರುಗಬಹುದು. ತಾಯಿಗೆ ಕ್ಷಯರೋಗವಿದ್ದರೆ ಆಕೆಯ ಶಿಶುವು ಮೊದಲ ಐದು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಕ್ಷಯದ ಮಿದುಳು ಜ್ವರಕ್ಕೀಡಾಗಬಹುದು.

ಲಕ್ಷಣಗಳು:

- ಜ್ವರ
- ಅತಿಯಾದ ತಲೆನೋವು
- ಹಿಡಿದುಕೊಂಡ ಕುತ್ತಿಗೆ, ಮಗು ಬಹಳ ಸುಸ್ತಾಗಿದ್ದು,

ಸದಾ ತಲೆ ಹಾಗೂ ಕುತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಚಾಚಿ ಮಲಗಿರುತ್ತದೆ.

- ತಲೆಯನ್ನು ಮೋಣಕಾಲುಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಇಡಬೇಕೆಂದರೆ ಬೆನ್ನು ಕೂಡಾ ತುಂಬಾ ಹಿಡಿದಿರುತ್ತದೆ.

- ಒಂದು ವರ್ಷದೊಳಗಿನ ಮಗುವಿನಲ್ಲಿ ನೆತ್ತಿ ಸುಳಿಯ ಮೇಲೆ ಉಬ್ಬಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.
- ವಾಂತಿ ಸಾಮಾನ್ಯ.
- ಮಗು ಸದಾ ಮಲಗಿದ್ದು ಕಿರಿಕಿರಿ ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತದೆ.
- ತಿನ್ನಲು ನಿರಾಕರಿಸುತ್ತದೆ.
- ಕೆಲವೊಂದು ಬಾರಿ ಮೂರ್ಛೆ ತಪ್ಪಿ ಅಥವಾ ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿ ಮಗು ಒದ್ದಾಡಬಹುದು.
- ಕ್ಷಣ ಕ್ಷಣಕ್ಕೂ ರೋಗ ಉಲ್ಬಣವಾಗಿ ಕೊನೆಗೆ ಎಚ್ಚರ ತಪ್ಪುವುದು.
- ಕ್ಷಯದ ಮಿದುಳು ಜ್ವರ ನಿಧಾನವಾಗಿ ದಿನಗಟ್ಟಲೆ ಅಥವಾ ವಾರಗಟ್ಟಲೆ ಸಮಯ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ಬೇರೆ ರೀತಿಯ ಮಿದುಳು ಜ್ವರವೆಲ್ಲ ತಾಸೆರಡು ತಾಸಿನಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿಬಿಡುತ್ತದೆ.

ಚಿಕಿತ್ಸೆ:

ತಕ್ಷಣ ವೈದ್ಯಕೀಯ ನೆರವು ಕೋರಿ. ನಿಮಿಷ ನಿಮಿಷವೂ ಅಪಾಯವನ್ನು ಹತ್ತಿರ ತರುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಸಾಧ್ಯವಾದರೆ ರೋಗಿಯನ್ನು ತಕ್ಷಣ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಸಾಗಿಸಿ. ಅದೇ ಹೊತ್ತಿಗೆ,

- ಎಂಪಿಸಿಲಿನ್ (೩೯೬ ನೇ ಪುಟ) ಅಥವಾ ಕ್ರಿಸ್ಪಲಿನ್ ಪೆನಿಸಿಲಿನ್ ನ್ನು ಚುಚ್ಚಿ (೩೯೫ ನೇ ಪುಟ)
- ಅತಿಹೆಚ್ಚು ಜ್ವರವಿದ್ದರೆ (೪೦ ಡಿಗ್ರಿ) ಒದ್ದೆ ಬಟ್ಟೆ ಮತ್ತು ಪ್ಯಾರಾಸಿಟಮಾಲ್ ಮಾತ್ರ ಕೊಟ್ಟು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿ.

ತಡೆಗಟ್ಟುವ ಕ್ರಮ:

ತಾಯಿಗೆ ಕ್ಷಯವಿದ್ದರೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಗುವಿಗೆ ತಕ್ಷಣ ಬಿ.ಸಿ.ಜಿ. ಹಾಕಿಸಿ. ಅಂದರೆ ಕ್ಷಯದ ಮಿದುಳು ಜ್ವರವನ್ನು ಆದು ತಡೆಯಬಹುದು. ಕ್ಷಯ ತಡೆಯಲು ಸೂಚನೆಗಳಿಗಾಗಿ ೨೩೦ ನೇ ಪುಟ ನೋಡಿ.

ಮಲೇರಿಯಾ (ಚಳಿಜ್ವರ)

ಚಳಿಜ್ವರ ರಕ್ತಕ್ಕೆ ತಗುಲುವ ಸೋಂಕುರೋಗ. ಇದರಿಂದ ವಿಪರೀತ ನಡುಕ ಮತ್ತು ಜ್ವರ ಬರುತ್ತದೆ. ಸೊಳ್ಳೆಗಳಿಂದ ಇದು ಹರಡುತ್ತದೆ. ಚಳಿಜ್ವರ ಇರುವ ರೋಗಿಯ ರಕ್ತ ಕುಡಿದ ಸೊಳ್ಳೆಯು ಇನ್ನೊಬ್ಬ ನಿರೋಗಿಯನ್ನು ಕಚ್ಚಿದಾಗ ಅವರಿಗೆ ಸೋಂಕನ್ನು ತಗುಲಿಸುತ್ತದೆ. (೧೬೬ನೇ ಪುಟ)

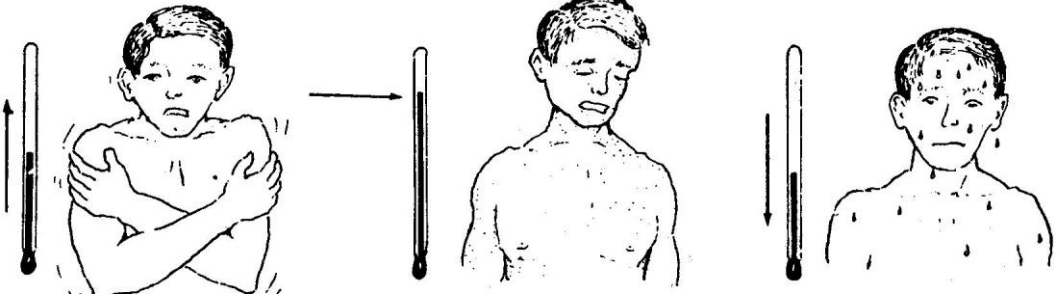
ಲಕ್ಷಣಗಳು:

ಒಂದೇ ನಮೂನೆಯ ಜ್ವರ ಎರಡು ಮೂರು ದಿನಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಬಂದು ಅನೇಕ ಗಂಟೆಗಳವರೆಗೆ ಉಳಿಯುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಮೂರು ಹಂತಗಳಿವೆ.

1. ನಡುಕ, ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ತಲೆನೋವು ಸಹಿತ ಬರುತ್ತದೆ. 15 ನಿಮಿಷದಿಂದ ಒಂದು ಗಂಟೆಯ ಕಾಲ ಒಂದೇ ಸಮ ಗಡಗಡ ನಡುಗುತ್ತಾನೆ.

2. ಚೊತೆಗೆ ಜ್ವರ ಏರುತ್ತದೆ. ರೋಗಿ ಸುಸ್ತಾಗಿ, ಕಂಪಾಗಿ, ಕನವರಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ. ಅನೇಕ ಗಂಟೆಗಳವರೆಗೆ ಜ್ವರ ಇರುತ್ತದೆ.

3. ಕೊನೆಯದಾಗಿ ಬೆವರಲು ಶುರುವಾಗಿ ಜ್ವರ ಇಳಿಯುತ್ತದೆ. ಒಮ್ಮೆ ನಡುಕ ಜ್ವರ ಬಂದು ಹೋಯಿತೆಂದರೆ ರೋಗಿ ಸುಸ್ತಾಗಿದ್ದರೂ ಸರಿಯಾಗಿರುತ್ತಾನೆ.

ಬೇರೆ ಬೇರೆ ನಮೂನೆಯ ಚಳಿಜ್ವರ ಇವೆ. ಒಂದೊಂದು ಎರಡು ದಿನಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಒಂದೊಂದು ಮೂರು ದಿನಕ್ಕೊಮ್ಮೆ. ಚಳಿಜ್ವರವನ್ನು ಏರಿಸುತ್ತ ಬರುತ್ತದೆ. ಆರಂಭಕ್ಕೆ ದಿನಾಲು ಜ್ವರ ಬರಬಹುದು. ಚಿಕ್ಕಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಹಿಂದೆ ಮಲೇರಿಯಾ ಆಗಿದ್ದವರಲ್ಲಿ ಜ್ವರ ಒಂದೇ ರೀತಿ ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ಬಂದು ಹೋಗುತ್ತಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಕಾರಣ ಯಾರಿಗಾದರೂ ಸುಮ್ಮನೆ ಜ್ವರ ಬರುತ್ತಿದ್ದರೆ ಅದರಲ್ಲೂ ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಾದರೆ ಕೂಡಲೇ ರಕ್ತ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಿಸಬೇಕು.

- ಬಹಳ ದಿನ ಇದ್ದ ಮಲೇರಿಯಾ ಗುಲ್ಮವನ್ನು ದೊಡ್ಡದು ಮಾಡುತ್ತದೆ. ರಕ್ತ ಹೀನತೆಯೂ ಆಗಬಹುದು.

ರೋಗ ನಿವಾರಣ ಮತ್ತು ಚಿಕಿತ್ಸೆ:

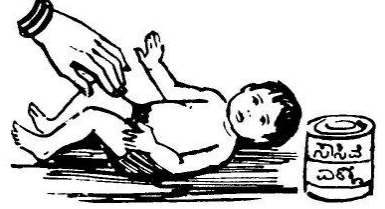
- ಪದೇ ಪದೇ ಜ್ವರ ಬರುತ್ತಿದ್ದರೆ ಅಥವಾ ಮಲೇರಿಯಾ ಇರುವ ಸಂಶಯ ಬಂದರೆ ಆರೋಗ್ಯ ಕೇಂದ್ರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ರಕ್ತ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ.
- ಆರೋಗ್ಯ ಕೇಂದ್ರ ಹತ್ತಿರವಿಲ್ಲವೆಂದರೆ ಕ್ಲೋರೋಕ್ವಿನ್ ಮಾತ್ರೆ (ಪ್ರಮಾಣಕ್ಕಾಗಿ ೪೦೯ ನೇ ಪುಟ ನೋಡಿ) ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ.
- ಕ್ಲೋರೋಕ್ವಿನ್‌ಗೆ ಜ್ವರ ಕಡಿಮೆ ಆಗಿ ನಂತರ ಮತ್ತೆ ಶುರುವಾದರೆ ಬೇರೆ ಔಷಧ ಬೇಕಾಗಬಹುದು. ಪ್ರಿಮಾಕ್ವಿನ್ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ. ಆರೋಗ್ಯ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರ ಸಲಹೆ ಪಡೆಯಿರಿ.
- ಮಲೇರಿಯಾ ಆದವರು ಮೂರ್ಛೆ ತಪ್ಪತೊಡಗಿದರೆ, ಮಿದುಳುಜ್ವರದ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಕಂಡರೆ (೨೩೬ ನೇ ಪುಟ) ಅವರಿಗೆ ಮಿದುಳು ಮಲೇರಿಯಾ (ಸೆರೆಬ್ರಲ್ ಮಲೇರಿಯಾ) ಆಗಿರಬಹುದು. ಇದು ಅಪಾಯಕಾರಿ. ಕೂಡಲೇ ವೈದ್ಯಕೀಯ ನೆರವು ಪಡೆಯಿರಿ.

ಮಲೇರಿಯಾ ತಡೆಗಟ್ಟುವುದು

ಜಗತ್ತಿನ ಉಷ್ಣ, ಸಮಶೀತೋಷ್ಣ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಮಲೇರಿಯಾ ಅತಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಕಾಯಿಲೆ. ಎಲ್ಲರೂ ಸಹಕರಿಸಿದರೆ ಇದರ ನಿಯಂತ್ರಣ ಸಾಧ್ಯ. ನಿಯಂತ್ರಣಾ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೂಡಲೇ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿ ತರಬೇಕು.

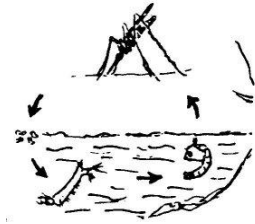
೧. ಸೊಳ್ಳೆಗಳಿಂದ ದೂರವಿರಿ. ಸೊಳ್ಳೆಪರದೆಯೊಳಗೆ ಮಲಗಿ. ಮಗುವಿನ ತೊಟ್ಟಿಲಿಗೂ ಸೊಳ್ಳೆಪರದೆ ಕಟ್ಟಿ.

೨. ಸೊಳ್ಳೆ ಕಡಿತದಿಂದ ಪಾರಾಗಲು ಮೈಗೆ ಸಾಸಿವೆ ಎಣ್ಣೆಹಚ್ಚಿ ಮಲಗಿಸಿ.

೩. ಹಳ್ಳಿಗೆ ಮಲೇರಿಯಾ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಬಂದಾಗ ಅವರೊಡನೆ ಸಹಕರಿಸಿ. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗಾದ್ರೂ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟು ಜ್ವರ ಬರುತ್ತಿದ್ದರೆ ಕೂಡಲೇ ರಕ್ತ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಿಸಿ. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಔಷಧ ಸಿಂಪಡಿಸುವಾಗ ಆಹಾರ ನೀರನ್ನೆಲ್ಲ ಮುಚ್ಚಿಡಿ.

೪. ಮಲೇರಿಯಾ ಇರಬಹುದೆಂದು ಅನುಮಾನ ಬಂದರೆ ಕೂಡಲೇ ಔಷಧ ಸೇವಿಸಿ. ಚಿಕಿತ್ಸೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡವರಿಂದ ಮಲೇರಿಯಾ ಹರಡುವುದಿಲ್ಲ.

೫. ಸೊಳ್ಳೆ ಮತ್ತು ಸೊಳ್ಳೆಯ ಮರಿಗಳನ್ನು ಕಂಡಲ್ಲಿ ಕೊಂದುಹಾಕಿ. ನಿಂತ ನೀರಲ್ಲಿ ಸೊಳ್ಳೆ ಮೊಟ್ಟೆ ಇಡುತ್ತದೆ. ಮನೆಸುತ್ತ ಹೊಂಡ, ಗುಂಡಿ, ಹಳೆಯ ಡಬ್ಬಿ, ಒಡೆದ ಮಡಕೆಯಂಥ ನೀರು ನಿಲ್ಲುವ ಜಾಗಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ನೀರು ತೆಗೆಸಿ ಬರಿದು ಮಾಡಿ.

೬. ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ಮಲೇರಿಯಾ ವಿರುದ್ಧ ಮಾತ್ರೆಗಳನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರೆ ಮಲೇರಿಯಾವನ್ನು ಮತ್ತು ಅದರ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ತಡೆಯಬಹುದು. ಇದರ ಕುರಿತು ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಾಹಿತಿಗಾಗಿ ೪೦೯, ೪೧೦ ನೇ ಪುಟ ನೋಡಿ.

ಆನೆಕಾಲು ರೋಗ

ಒಂದು ಜಾತಿಯ ಜಂತುಹುಳು ದೇಹದ ಹಾಲ್ಸನಾಳಗಳನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸುವುದರಿಂದ ಬರುವ ರೋಗ ಇದು. ಕ್ಯಾಲೆಕ್ಸ್ ಜಾತಿಯ ಸೊಳ್ಳೆಗಳಿಂದ ಇದ್ದುಬರುತ್ತದೆ. ರೋಗಿಯ ರಕ್ತ ಹೀರುವಾಗ ಸೊಳ್ಳೆಯು ಈ ಜಂತುಗಳನ್ನೂ ಹೀರುತ್ತದೆ. ಮತ್ತೊಬ್ಬರನ್ನು ಕಚ್ಚಿದಾಗ ಅವರಿಗೆ ಈ ಜಂತುಭರಿತ ರಕ್ತವನ್ನು ದಾಟಿಸಿರುತ್ತದೆ.

ಲಕ್ಷಣಗಳು:

- ಚಳಿ ನಡುಕದೊಂದಿಗೆ ಜ್ವರ.
- ಚರ್ಮದ ಮೇಲೆ ಅದರಲ್ಲೂ ಕಾಲು ಮತ್ತು ತೋಳುಗಳಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಉಬ್ಬಿದ, ನೋವು ತುಂಬಿದ ಜಾಗಗಳು.
- ಮೋಣಕಾಲಿನ ಕೆಳಭಾಗ ಬಾಯುವುದು.
- ಕಾಲು ಹಾಗೂ ಗಂಡಿನ ಲೈಂಗಿಕ ಅಂಗವೆಲ್ಲ ಬಾತುಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ.

ಚಿಕಿತ್ಸೆ:

- ಹೆಕ್ಟಾರಿಯನ್ ಮಾತ್ರೆ (ಪ್ರಮಾಣಕ್ಕಾಗಿ ೪೪೩ ನೇ ಪುಟ ನೋಡಿ).
- ಜ್ವರ ಮತ್ತು ನೋವು ನಿವಾರಣೆಗಾಗಿ ಪ್ರಾರಾಸಿಟಮಾಲ್.

ತಡೆಗಟ್ಟುವುದು

ಮಲೇರಿಯಾ ತಡೆಯಲು ಸೊಳ್ಳೆಯ ವಿರುದ್ಧ ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ಎಲ್ಲಾ ಕ್ರಮಗಳನ್ನೂ ಕೈಗೊಳ್ಳಿ.

ಟೈಫಾಯಿಡ್ ಜ್ವರ

ಜೀರ್ಣನಾಳದ ಸೋಂಕಿನಿಂದ ಬರುವ ಈ ಜ್ವರವು ಇಡೀ ದೇಹದ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತದೆ. ಈ ರೋಗ ಮಲದಿಂದ ಬಾಯಿಗೆ, ಆಹಾರ ಮತ್ತು ನೀರಲ್ಲಿ ಮಲದ ಬೆರಕೆ ಆಯಿತೆಂದರೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಒಮ್ಮೆಗೆ ಹರಡುವ ರೋಗವಿದು.

ಲಕ್ಷಣಗಳು

ಮೊದಲವಾರ

- ನೆಗಡಿ ಅಥವಾ ಫ್ಲೂದಂತೆ ಶುರುವಾಗುತ್ತದೆ.
- ತಲೆನೋವು, ಗಂಟಲರಿ.
- ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚುತ್ತ ಹೋಗಿ ಜ್ವರವು ೪೦ ಡಿಗ್ರಿ ಸೆಲ್ಸಿಯಸ್ ಮುಟ್ಟುತ್ತದೆ. ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಬಹುದು.
- ಏರುತ್ತಿರುವ ಜ್ವರಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ನಾಡಿಬಡಿತ ಏರುವುದಿಲ್ಲ. ಪ್ರತಿ ಅರ್ಧ ತಾಸಿಗೊಮ್ಮೆ ನಾಡಿಬಡಿತ, ಉಷ್ಣತೆ ಎರಡನ್ನೂ ಅಳೆಯಿರಿ.

ಜ್ವರ ಏರಿದ್ದರೂ ನಾಡಿಬಡಿತ ಕಡಿಮೆಯೇ ಇದ್ದರೆ ಟೈಫಾಯಿಡ್ ಎಂದರ್ಥ. (೩೭ ನೇ ಪುಟ)

- ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ವಾಂತಿಭೇದಿ, ಮಲಬದ್ಧತೆ ಆಗಬಹುದು.

ಎರಡನೇ ವಾರ

- ಜೋರು ಜ್ವರ ಆದರೂ ನಾಡಿಬಡಿತ ಜೋರಿಲ್ಲ.

- ಮೈ ಮೇಲೆ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಗುಲಾಬಿ ಬಣ್ಣದ ಕಲೆಗಳು ಕಾಣಬಹುದು.
- ನಡುಕ.
- ಕನವರಿಕೆ, ಬಡಬಡಿಕೆ.
- ಅಶಕ್ತತೆ, ತೂಕ ಇಳಿಯುವುದು, ನೀರ್ಗಲೆತ.

ಮೂರನೇ ವಾರ

- ಇನ್ನಾವುದೇ ಸಮಸ್ಯೆ ಏಳದಿದ್ದರೆ ಜ್ವರ ಮತ್ತು ಇತರ ಲಕ್ಷಣಗಳು ತಾವೇ ನಿಧಾನಕ್ಕೆ ಮಾಯವಾಗುವವು.

ಚಿಕಿತ್ಸೆ:

- ವೈದ್ಯಕೀಯ ನೆರವು ಕೋರಿ.
- ಕ್ಲೋರಂಫೆನಿಕಾಲ್ (೩೯೯ ನೇ ಪುಟ) ಕೊಡಿ. ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಎಂಪಿಸಿಲಿನ್ ಕೊಡಿ. ಅದೂ ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಟ್ರೈಮೆಥಾಪ್ರಿಂ ಕೊಡಿ.
- ಒದ್ದೆ ಬಟ್ಟೆಯಿಂದ ಜ್ವರ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿ.
- ನಿರ್ಗಲಿತ ಆಗದಂತೆ ತಡೆಯಲು ಜೀವನಜಲವನ್ನು ಹಾಗೂ ಹಣ್ಣಿನ ರಸವನ್ನೂ ಕೊಡಿ. (೧೯೨ ನೇ ಪುಟ)
- ಪೌಷ್ಟಿಕ ಆಹಾರವನ್ನು ಅವಶ್ಯವಿದ್ದರೆ ದ್ರವ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಕೊಡುತ್ತಿರಿ.
- ಜ್ವರ ಪೂರ್ತಿ ಗುಣ ಆಗುವವರೆಗೆ ಹಾಸಿಗೆಯಲ್ಲೇ ಇರಬೇಕು.
- ಮಲದಲ್ಲಿ ರಕ್ತ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರೆ ಪೆರಿಟೋನೈಟಿಸ್ (೨೨೦ ನೇ ಪುಟ) ಅಥವಾ ನ್ಯುವೋನಿಯಾ (೨೨೧ ನೇ ಪುಟ) ಆಗಿದ್ದರೆ ಕೂಡಲೇ ವೈದ್ಯಕೀಯ ನೆರವು ಕೋರಿ.

ತಡೆಗಟ್ಟುವುದು

- ಟೈಫಾಯಿಡ್ ತಡೆಯಲು ಕುಡಿಯುವ ನೀರು ಮತ್ತು ಆಹಾರದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನ ಮಲ ಸೇರದಂತೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ವಹಿಸಬೇಕು. ೧೨ ನೇ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದಂತೆ ಸ್ವಂತ ಸ್ವಚ್ಛತೆ ಮತ್ತು ಪರಿಸರದ ಸ್ವಚ್ಛತೆ ಎರಡರ ಕಡೆಗೂ ಗಮನ ಕೊಡಿ. ಸಂಡಾಸುಗಳ ಉಪಯೋಗವಾಗಲಿ. ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿರುವ ಜಾಗದಿಂದ ಸಂಡಾಸು ದೂರವಾಗಿರಲಿ.
- ನೋಣ ಮತ್ತಿತರ ಕೀಟಗಳು ಮುತ್ತಿದ ಆಹಾರವನ್ನು ತಿನ್ನಬೇಡಿ. ಜಾತ್ರೆ ಹಬ್ಬಗಳಲ್ಲಂತೂ ಇಂಥ ಆಹಾರ ನಿಷಿದ್ಧ.
- ಟೈಫಾಯಿಡ್ ರೋಗವು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನೆರೆಹಾವಳಿಯಂಥ ಪ್ರಕೃತಿ ವಿಕೋಪಗಳ ನಂತರ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಹೆಚ್ಚು. ಇಂಥ ಸಮಯಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಚ್ಛತೆ ಕಡೆಗೆ ಗಮನಕೊಡುವುದು ಅತ್ಯಂತ ಅವಶ್ಯ. ಕುಡಿಯುವ ನೀರು ಸ್ವಚ್ಛವಿರುವುದು ಅವಶ್ಯ. ಊರಲ್ಲಿ ಟೈಫಾಯಿಡ್ ಇದ್ದರೆ ಕುಡಿಯುವ ನೀರನ್ನು ಕುದಿಸಿಯೇ ಕುಡಿಯಿರಿ. ಆಹಾರ ಅಥವಾ ನೀರಿಗೆ ಹೊಲಸು ಎಲ್ಲಿಂದ ಸೇರುತ್ತದೆ ಕಂಡು ಹಿಡಿಯಿರಿ.
- ಟೈಫಾಯಿಡ್ ಹರಡದಂತೆ ತಡೆಯಲು ರೋಗಿಯನ್ನು ಬೇರೆಯಾಗಿ ಮಲಗಿಸಬೇಕು. ಆತ ಊಟ ಮಾಡಿದ ತಾಟಿನಲ್ಲಿ ಬೇರೆಯವರು ಊಟ ಮಾಡಕೂಡದು. ಮಲವನ್ನು ಹುಗಿಯಬೇಕು. ಇಲ್ಲವೇ ಸುಡಬೇಕು. ಉಪಚಾರ ಮಾಡುವವರು ರೋಗಿಯ ಕೆಲಸ ಆಗುತ್ತಲೇ ಕೈಗಳನ್ನು ಸೋಪಿನಿಂದ ಸ್ವಚ್ಛವಾಗಿ ತೊಳೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.
- ಟೈಫಾಯಿಡ್‌ನಿಂದ ಗುಣ ಹೊಂದಿದ ನಂತರವೂ ಕೆಲವರು ಆ ರೋಗಾಣುಗಳನ್ನು ಕೆಲ ಕಾಲ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರಬಹುದು. ಇಂಥವರು ರೋಗ ಹರಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಕಾರಣ ರೋಗ ಗುಣ ಆದ ನಂತರ ಅವರು ತಮ್ಮ ಸ್ವಚ್ಛತೆಯ ಕಡೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಗಮನ ಹರಿಸಬೇಕು. ಆಹಾರ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ತುಂಬುವ ಅಥವಾ ಹೊಟೆಲ್ ಗಳಲ್ಲಿ ಬೇಯಿಸುವ, ಬಡಿಸುವ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬಾರದು. ಇಂಥವರಿಗೂ ಎಂಪಿಸಿಲಿನ್ ಮಾತ್ರೆಗಳನ್ನು ಕೊಡಿಸಬಹುದು.

- ಟೈಫಾಯಿಡ್ ವಿರುದ್ಧ ಆರು ತಿಂಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಬೇಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಚುಚ್ಚುಮದ್ದು ಹಾಕಿಸಬೇಕು. (೧೮೬ ನೇ ಪುಟ).

ಕಾಲರಾ

ಇದು ಬಹಳ ಅಪಾಯಕಾರಿಯಾದ ಸೋಂಕು ರೋಗ. ಜಾತ್ರೆ, ನಾಡಹಬ್ಬದಂಥ ವಿಶೇಷಗಳಲ್ಲಿ ಆಹಾರ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಡದೇ ಮಾರುವುದರಿಂದ ಒಮ್ಮೆಗೇ ಊರಲ್ಲೆಲ್ಲ ಹರಡುತ್ತದೆ. ಇದೂ ಕೂಡ ನೋಣಗಳಿಂದ ಮನುಷ್ಯರ ಮಲ -ಆಹಾರದೊಳಗೆ ಸೇರುವುದರಿಂದಾಗುತ್ತದೆ. (೧೬೬ ನೇ ಪುಟ)

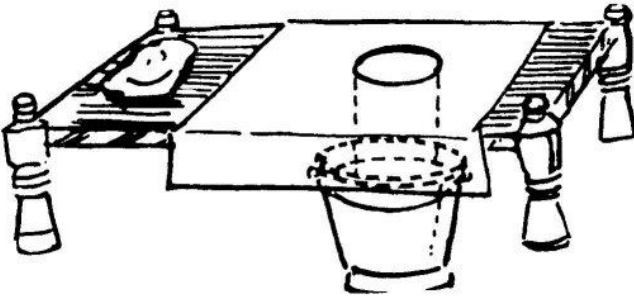
ಲಕ್ಷಣಗಳು:

- ಸತತವಾಗಿ ಅನ್ನದ ಗಂಜಿಯಂಥ ಮಲ ಹೋಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ (೧೯೯ ನೇ ಪುಟ). ಅದರೊಳಗೆ ಕಾಣುವ ಚೂರುಗಳು ಕರುಳಿನ ಒಳಪದರಿನ ಚೂರುಗಳು.
- ನೀರ್ಗಳೆತವುಂಟಾಗಿ ರೋಗಿ ಸಾಯಬಹುದು.
- ಸ್ವಲ್ಪ ಜ್ವರ ಇರಬಹುದು.

ಚಿಕಿತ್ಸೆ:

ಕಾಲರಾ ತುಂಬ ಅಪಾಯಕರ ರೋಗ. ವೈದ್ಯಕೀಯ ನೆರವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ರೋಗಿ ಬೇಗ ಸಾಯಬಹುದು. ಕಾಲರಾದಿಂದ ಸಾವು ಆಗುವುದು ನೀರ್ಗಳೆತದಿಂದಲೇ. ನೀರ್ಗಳೆತ ತಡೆಯಲು ಮತ್ತು ರೋಗ ಚಿಕಿತ್ಸೆಗೆ;

- ಟೆಟ್ರಾಸೈಕ್ಲಿನ್ ಕೊಡಿ. (೩೯೮ ನೇ ಪುಟ)
- ಜೀವನಜಲ ಕೊಡಿ. (೧೯೨ ನೇ ಪುಟ).
- ಪೌಷ್ಟಿಕ ಆಹಾರವನ್ನು ಅವಶ್ಯವಿದ್ದರೆ ದ್ರವ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಕೊಡಿ.
- ಮಲಗಲು ಕಾಲರಾ ಹಾಸಿಗೆಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ, ಮಲಗಿಸಿ.

ಮಂಚದಲ್ಲಿ ರೋಗಿಯ ಕುಂಡೆ ಬರುವ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಒಂದು ತೂತು ಮಾಡಿ. ಕೆಳಗಡೆ ಒಂದು ಬಕೆಟ್ ಇಡಿ. ಈ ತೂತು ಮತ್ತು ಬಕೆಟ್‌ನ್ನು ಒಂದು ರಬ್ಬರ್ ಟ್ಯಾಬಿನಿಂದ ಸೇರಿಸಿ ಇಡಿ. ರೋಗಿಯ ಮಲ ಸೀದಾ ಬಕೆಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಬೀಳುವಂತಿರಲಿ. ಮನೆಯಿಂದ ಮತ್ತು ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಜಾಗದಿಂದ ದೂರಕ್ಕೆ ಒಂದು ಗುಂಡಿ ತೆಗೆಯಿರಿ. ಬಕೆಟ್ ತುಂಬುತ್ತಲೇ ಅದನ್ನು ಈ ಗುಂಡಿಯೊಳಗೆ ಹಾಕಿ. ಬಕೆಟ್ ತೊಳೆದ ನೀರನ್ನೂ ಅದರಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ. **ಕೂಡಲೇ**, ಯಾವುದೇ ನೋಣ ಬಂದು ಕೂಡುವ ಮೊದಲೇ ಗುಂಡಿಯನ್ನು ಮುಚ್ಚಿ.

ವೈದ್ಯಕೀಯ ನೆರವು ಕೋರಿ.

ತಡೆಗಟ್ಟಲು;

ಕಾಲರಾ ಬಲು ಬೇಗ ಬಲು ಸುಲಭವಾಗಿ ಹರಡುವ ರೋಗ. ಹೊಲಸು ಸೇರಿದ ನೀರನ್ನು, ಆಹಾರವನ್ನು ಕುಡಿಯಬೇಡಿ, ತಿನ್ನಬೇಡಿ. ಸ್ವಂತ ಸ್ವಚ್ಛತೆ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ಸ್ವಚ್ಛತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ೧೨ ನೇ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದಂತೆ ಮಾಡಿ.

- ಮನೆಯಲ್ಲಿ, ಊರಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲೆಲ್ಲೇ ಕಾಲರಾ ಕಂಡುಬಂದರೂ ತಕ್ಷಣ ಆರೋಗ್ಯ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ. ಅಂದರೆ ಅವರು ರೋಗ ಹರಡದಂತೆ ಪ್ರತಿಬಂಧಕೋಪಾಯಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು.
- ೬ ತಿಂಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ಎಲ್ಲರೂ ಕಾಲರಾ ಚುಚ್ಚುಮದ್ದು ಹಾಕಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ. ಊರಲ್ಲಿ ಕಾಲರಾ ಎದ್ದಿದ್ದರಂತೂ ಇದು ಅತ್ಯವಶ್ಯಕ.
- ಕಾಲರಾ ರೋಗಿಯನ್ನು ನೋಣವಿಲ್ಲದ ಬೇರೆಯದೇ ರೂಮಿನಲ್ಲಿ ಮಲಗಿಸಿ.
- ರೋಗಿಯ ಉಪಚಾರ ಆಗುತ್ತಲೇ, ಅಥವಾ ಬಕೆಟ್ಟನ್ನು ಸ್ವಚ್ಛ ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಸ್ವಚ್ಛವಾಗಿ ಕೈಕಾಲು ತೊಳೆದುಕೊಳ್ಳಿ.
- ರೋಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿದ ಎಲ್ಲಾ ಪಾತ್ರೆಗಳನ್ನೂ ಬೇರೆಯಾಗಿಡಿ. ಅವನ್ನು ಯಾರೂ ಉಪಯೋಗಿಸಕೂಡದು.
- ಊರಲ್ಲಿ ಕಾಲರಾ ಇದ್ದರಂತೂ, ಕುಡಿಯುವ ನೀರನ್ನೆಲ್ಲ ಪೂರ್ತಿ ಕುಡಿಸಿಯೇ ಉಪಯೋಗಿಸಿ.
- ನೋಣಗಳು ಕೂಡದಂತೆ ಎಲ್ಲಾ ಆಹಾರ ವಸ್ತುಗಳನ್ನೂ ಮುಚ್ಚಿಡಿ.
- ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ, ಅಂಗಡಿಗಳಲ್ಲಿ ತೆರೆದಿಟ್ಟ ಆಹಾರವನ್ನೆಂದೂ ತಿನ್ನಬೇಡಿ. ಇವೇ ಕಾಲರಾದ ಮೂಲ ಕಾರಣಗಳಾಗಬಹುದು.

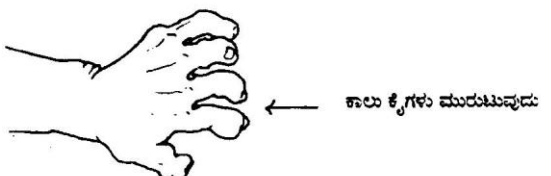
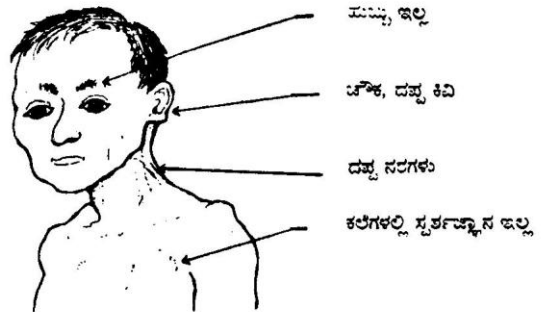
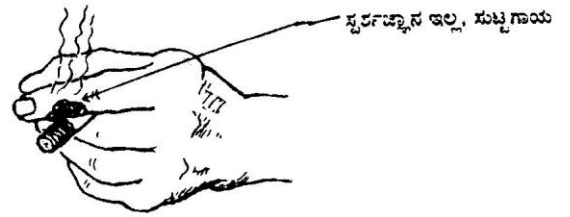
ಕುಷ್ಠ

ಈ ರೋಗದ ಸೋಂಕು ಬಹಳ ಜನರಿಗೆ ತಗಲುತ್ತದಾದರೂ ಕೆಲವೇ ಮಂದಿಯಲ್ಲಿ ಅದು ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಸಂಪರ್ಕದಿಂದ, ಸೀನು, ಕೆಮ್ಮು, ಉಗುಳಿನಿಂದ ಈ ರೋಗ ಹರಡುತ್ತದೆ.

ಲಕ್ಷಣಗಳು:

ಆಯಾ ವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವ ರೋಗ ಪ್ರತಿರೋಧಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಜನರಲ್ಲಿ ರೋಗ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರೀತಿಯಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಮುಖ್ಯ ಲಕ್ಷಣವೆಂದರೆ ಸ್ಪರ್ಶಜ್ವಾನ ಇಲ್ಲದಾಗುವುದು. ಮೊದಲಿಗೆ ಪಾದ ಮತ್ತು ಕೈನ

ಸ್ವರ್ಶ ಜ್ಞಾನ ಹೋಗುವುದು. ತಮಗೇ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದಂತೆ ಇವರು ತಮ್ಮ ಕೈ ಸುಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವರು.

ಚರ್ಮದ ಮೇಲಿನ ಕಲೆಗಳು: ಕಂದಿದ ಗಜಕರ್ಣದ

ಕಲೆಗಳಂಥ ಕಲೆಗಳು ಚರ್ಮದ ಮೇಲೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳ ಕೇಂದ್ರ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸ್ವರ್ಶ ಜ್ಞಾನ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಚರ್ಮದ ಒಳಭಾಗದಲ್ಲಿ ನರಗಳು ಉಬ್ಬಿ ಗಂಟಾಗುವುದು.

ಸದಾ ಇರುವ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಹುಣ್ಣು: ಅವು ತುರಿಸುವುದೂ ಇಲ್ಲ, ಉರಿಯುವುದೂ ಇಲ್ಲ. ಒಂದು ಜಾತಿಯ ಕುಷ್ಠದಲ್ಲಿ ಮುಖದ ಚರ್ಮ ದಪ್ಪಗೆ ಗಂಟಾಗಿ, ಕಿವಿಯ ಲಾಳಿಕೆ ದಪ್ಪಗಾಗಿ ಸಣ್ಣದಾಗಿ ಚೌಕಾಕೃತಿಯಾಗಬಹುದು. ಹುಬ್ಬು ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪವಾಗಿ ಪೂರ್ತಿ ಉದುರುವುದು.

ರೋಗ ತೀವ್ರ ಘಟ್ಟವನ್ನು ತಲುಪಿದಾಗ ಕೈ ಮತ್ತು ಪಾದಗಳು ಪೂರ್ತಿ ಅವಿವಳಿಕೆ ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಪಂಚನಂತಾಗುತ್ತವೆ. ಕೈ ಕಾಲು ಬೆರಳುಗಳು ಗಿಡ್ಡವಾಗುತ್ತ ಹೋಗಿ ಕ್ರಮೇಣ ಕಾಲು, ಕೈಗಳೂ ಇದೇ ಸ್ಥಿತಿ ತಲುಪುವವು.

ಚಿಕಿತ್ಸೆ:

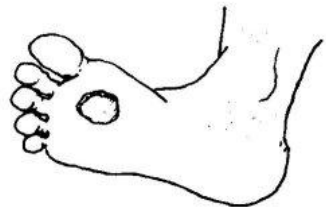
ಕುಷ್ಠವನ್ನು ಗಣಪಡಿಸಬಹುದು. ಇದಕ್ಕೆ ಔಷಧವನ್ನು ಸೇವಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಸಲ್ಫೋನುಗಳು ಅಥವಾ ಎಂ.ಡಿ.ಟಿ ಉತ್ತಮ ಔಷಧಗಳು. (ಪ್ರಮಾಣಕ್ಕಾಗಿ ೪೦೫,೪೦೬ ನೇ ಪುಟ ನೋಡಿ). ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ರೋಗಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಮೈಯ ಮೇಲೆ ಬೊಕ್ಕೆಗಳು ಏಳುವವು. ಕೈ ಕಾಲುಗಳು ಬಾಯುವುದು. ನೋವು. ಕಣ್ಣಿಗೆ ಅಪಾಯ ಉಂಟಾಗಲೂ ಬಹುದು. ಕೂಡಲೇ ವೈದ್ಯಕೀಯ ನೆರವು ಕೋರಿ.

ಕೈಕಾಲುಗಳಿಗೆ ಅಪಾಯ ಆಗದಂತೆ ತಡೆಯುವುದು

ಕುಷ್ಠ ರೋಗಿಯ ಕೈಕಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ಹುಣ್ಣಾಗುವುದು, ಕ್ರಮೇಣ ಕೈಕಾಲುಗಳು ಮುರುಟಿಕೊಳ್ಳುವುದೆಲ್ಲ ರೋಗದ ಕಾರಣದಿಂದ ಅಲ್ಲ. ಕಾರಣ ಇವನ್ನು ತಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯ. ಕೈಕಾಲುಗಳ ಸ್ವರ್ಶ ಜ್ಞಾನ ಹೋಗಿರುವುದರಿಂದ ಗಾಯಗಳನ್ನು ತಡೆಯುವುದು ರೋಗಿಗಳಿಗೆ ಸಾಧ್ಯ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅವೇ ಹುಣ್ಣಾಗುತ್ತವೆ.

ಉದಾಹರಣೆಗೆ: ಸ್ವರ್ಶಜ್ಞಾನ ಇರುವ ವ್ಯಕ್ತಿ ಬಹಳ ದೂರ ನಡೆಯುತ್ತಲೇ ಪಾದಗಳಲ್ಲಿ ಬೊಕ್ಕೆ ಎದ್ದು ಉರಿ ಮತ್ತು ನೋವಿನಿಂದ ನಡೆಯಲಾಗದೇ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಕಾಲಿಗೆ ಏನಾಯಿತು ಎಂದು ನೋಡಿ, ತಕ್ಕ ಉಪಚಾರ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಇಲ್ಲವೇ ಕುಂಟುತ್ತ ನಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ನೋವಾದ ಜಾಗಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಮತ್ತು ಆರೈಕೆಯೂ ಸಿಗುವುದು. ಆದರೆ ಕುಷ್ಠ ರೋಗಿ ಆಗಿದ್ದರೆ ಆತನಿಗೆ ಪಾದಗಳಲ್ಲಿಯ ಬೊಕ್ಕೆಗಳ ನೋವು, ಉರಿ ಒಂದೂ ಅರಿವಾಗದೇ ನಡೆಯುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತಾನೆ. ಬೊಕ್ಕೆಯಾಗಿ, ಬೊಕ್ಕೆ ಒಡೆದು ಹುಣ್ಣಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೂ ಅವನಿಗೆ ನೋವಾಗುವಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ ಕಾಲಿನ ಉಪಚಾರ, ಆರೈಕೆ ಆಗುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಹುಣ್ಣಿಗೆ ಸೋಂಕು ತಗುಲಿ ಅದು ದೊಡ್ಡದಾಗುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಗುಣವಾಗಲು ಅವಕಾಶವೇ ಅದಕ್ಕಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಹುಣ್ಣು ಎಲುಬಿಗೂ ಹರಡಿ ಅದನ್ನು ಹಾಳು ಮಾಡತೊಡಗುತ್ತದೆ. ಕ್ರಮೇಣ ಕಾಲು ಮುರುಟಲಾರಂಭಿಸುತ್ತದೆ. ಸ್ವಲ್ಪ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೂ ಈ ತೊಂದರೆಗಳನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಬಹುದು.

೧. ಕಾಲು ಕೈಗಳನ್ನು ತರಚುವ, ಸುಡುವ, ಕತ್ತರಿಸುವ ವಸ್ತುಗಳಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಿ.

ಬರಿಗಾಲಲ್ಲಿ ಅದರಲ್ಲೂ ಮುಳ್ಳುಕಲ್ಲುಗಳಿರುವ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಬರಿಗಾಲಲ್ಲಿ ನಡೆಯಬೇಡಿ. ಕಾಲಿಗೆ ದಪ್ಪನೆಯ ಪಾದರಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ. ಒತ್ತುತ್ತಿರುವ ಪಟ್ಟಿಗಳಿದ್ದರೆ ಅದರ ಒಳಗಡೆ ಏನಾದರೂ ಮೆತ್ತನೆಯ ವಸ್ತುವನ್ನು ಹಾಕಿ.

ಅಡಿಗೆ ಮಾಡುವಾಗ, ಕೈಕೆಲಸ ಮಾಡುವಾಗ ಕೈಚೀಲ ಹಾಕಿಕೊಂಡಿರಿ. ಕೈಯಲ್ಲಿ ದಪ್ಪ ಬಟ್ಟೆ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳದೇ ಬಿಸಿ ಪಾತ್ರೆಗಳನ್ನು ಎಂದೂ ಮುಟ್ಟಲು ಹೋಗಬೇಡಿ. ಸಾಧ್ಯವಾದರೆ ಚೂಪಾದ ಬಿಸಿಯಾದ ಸಾಮಾನುಗಳ ಜೊತೆ ಮಾಡುವಂಥ ಯಾವುದೇ ಕೆಲಸವನ್ನೂ ಮಾಡಲೇಬೇಡಿ. ಸಿಗರೇಟು, ಬೀಡಿ ಸೇದಬೇಡಿ. ಬೆಂಕಿಯಿಂದ ದೂರವಿರಿ.

೨. ಬಹಳ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದರೆ ಅಥವಾ ಬಹುದೂರ ನಡೆದಿದ್ದರೆ ಸಂಜೆ ಮನೆಗೆ ಮರಳಿದಾಗ ಕೈಗಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ. ಅಥವಾ ಬೇರೆಯವರು ಪರೀಕ್ಷಿಸಲಿ. ತರಚು ಗಾಯ, ಮುಳ್ಳು ಚುಚ್ಚಿದೆಯೇ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಿ. ಬೊಕ್ಕೆಗಳಿದ್ದಿದೆಯೇ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ. ಅಂಥದ್ದೇನಾದರೂ ಕಂಡರೆ ಅದು ಗುಣವಾಗುವವರೆಗೆ ಆ ಜಾಗಕ್ಕೆ ಪೂರ್ತಿ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಕೊಡಿ. ಈ ಕ್ರಮಗಳಿಂದ ಹುಣ್ಣುಗಳಾಗದಂತೆ, ಕೈಕಾಲುಗಳು ಮುರುಟಿ ಹೋಗದಂತೆ ತಡೆಯಬಹುದು.

3. ಹುಣ್ಣಾಗಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಸ್ವಚ್ಛವಾಗಿ ಪೂರ್ತಿ ವಿಶ್ರಾಂತಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ಗುಣ ಆಗುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಿ. ಅದೇ ಜಾಗಕ್ಕೆ ಮತ್ತೆ ಗಾಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಡಿ.

ಇವನ್ನೆಲ್ಲ ಮಾಡುತ್ತ ರೋಗದ ಆರಂಭಕ್ಕೇ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಕುಷ್ಠ ತಡೆ ಸಾಧ್ಯ.

ಮಂಗನ ಕಾಯಿಲೆ (ಕ್ಯಾಸನೂರು ಕಾಡಿನ ಕಾಯಿಲೆ)

ಈ ಕಾಯಿಲೆ ಮೊದಲು ೧೯೫೬ರಲ್ಲಿ ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸೊರಬ ತಾಲೂಕಿನ ಕೆಲವು ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬಂದು ಈಗ ಪ್ರತಿವರ್ಷವೂ ಬೇಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಪಕ್ಕದ ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಗೂ ಹಬ್ಬಿದೆ.

ಕಾಡಿನ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಮೈಮೇಲಿರುವ ಮತ್ತು ಗಿಡ ಪೊದೆಗಳಲ್ಲಿರುವ ಉಣ್ಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಈ ರೋಗದ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ರೋಗಾಣುಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. ಸೋಂಕಿರುವ ಉಣ್ಣೆಗಳು ದನಕರುಗಳು, ಮಂಗಗಳು ಮತ್ತು ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಕಚ್ಚಿದಾಗ ರೋಗ ಹರಡುತ್ತದೆ. ವೈರಸ್‌ನಿಂದ ಬರುವ ರೋಗ ಇದು.

ರೋಗ ಲಕ್ಷಣಗಳು:

- ೮-೧೦ ದಿನಗಳವರೆಗೆ ಬಿಡದೆ ಬರುವ ಜ್ವರ ವಿಪರೀತ ತಲೆನೋವು.
- ಕೈಕಾಲು ಸೊಂಟ ನೋವು, ನಿಶ್ಯಕ್ತಿ.
- ಜ್ವರ ಶುರುವಾದ ನಾಲ್ಕಾರು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಮೂಗು, ಬಾಯಿ ಮತ್ತು ಗುದದ್ವಾರಗಳಲ್ಲಿ ರಕ್ತ ಸ್ರಾವ ಆಗುತ್ತದೆ.
- ಕೈಕಾಲುಗಳು ಸ್ವಾಧೀನ ತಪ್ಪಬಹುದು.

ರೋಗತಡೆ:

- ಮಂಗಳಗಳು ಸಾಯುತ್ತಿರುವ ಕಾಡಿಗೆ ಹೋಗಬಾರದು.
- ಹೋಗಲೇ ಬೇಕಾದಲ್ಲಿ ಮೈತುಂಬ ಬಟ್ಟೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿ.
- ಕಾಡಿನಿಂದ ವಾಪಸ್ಸು ಬಂದಮೇಲೆ ಸಾಬೂನು ಇಲ್ಲವೇ ಸೀಗೆಪುಡಿ ಹಾಕಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ.
- ಮಂಗಳಗಳು ಸಾಯುತ್ತಿರುವ ವಿಚಾರವನ್ನು ಆರೋಗ್ಯಾಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ. ಜ್ವರ ತಲೆನೋವು ನಿಶ್ಯಕ್ತಿ ಶುರುವಾದ ಕೂಡಲೇ ಆರೋಗ್ಯ ಕೇಂದ್ರಕ್ಕೆ ತಿಳಿಸಿ.
